

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка Історичний факультет

Кафедра історії України

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Історія та культури України, мова викладання – українська
Викладач	Олійник С.В., доцент кафедри історії України, кандидат історичних наук
Профайл викладача	https://histua.kpnu.edu.ua/serhii-vasylovych-oliinyk/
E-mail:	serg.oliynik@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=6408
Консультації	Групові консультації проводяться щотижня за графіком кафедри, індивідуальні – в другій половині всіх робочих днів

2. Анотація до курсу

Історія України – одна зі складових історичної науки, що досліджує генезис і закономірності становлення та розвитку українського народу, його боротьбу за національно-державну незалежність та пов'язані з нею подвиги, тріумфи, драми, трагедії. Предметом вивчення курсу історії України є складний процес формування та розвитку багатомільйонного українського народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен до сьогодення. Разом з тим історія України має розглядатися в тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами, з історією її найближчих сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав.

Предмет історії України включає:

- історію території;
- історію титульного етносу;
- історію державотворення;
- матеріальну і духовну культуру;
- роль і значення окремих державних, релігійних і культурних діячів.

Вивчення історії сприяє формуванню історичної свідомості народу, в якій органічно поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток. Закріплена в традиціях, обрядах, художніх образах та теоріях, історична свідомість дає змогу людству узагальнити історичний досвід.

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «бакалавр» Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька) Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська); Англійська мова і література. Спеціальності 035 Філологія. Спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська; Середня освіта (Мова і література (німецька, англійська) Спеціальності 014 Середня освіта(Мова і література (німецька); Середня освіта (Мова і література (польська, англійська) Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (польська).

На вивчення курсу відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

Історія та культури України тісно пов'язане з всесвітньою історією, історією та культурою окремих регіонів, країн, епох, різних сфер суспільного розвитку, історіографією, архівознавством, археографією, історичною географією, культурологією, археологією, етнографією, документознавством, музеєзнавством, кодикологією, бібліографією.

Програма та завдання навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Суспільні трансформації та розвиток України з давніх часів і до сьогодення.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» полягає у формуванні у студентів неісторичних спеціальностей цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах.

Основні завдання вивчення дисципліни «Історія та культура України» є:

- розкрити наукову періодизацію історії України, зміст основних періодів української історії, визначальні події та явища, при цьому виважено підходити до оцінок історичних подій;
- вивчити особливості формування та розвитку національного державотворення, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження основні напрямки розбудови української суверенної держави;
- висвітлити історію соціально-економічного та політичного розвитку України, стан сучасного розвитку та перспективи ринкової трансформації економіки України;
- визначити роль і місце в історії України видатних історичних осіб;
- показати роль української держави в системі міжнародних відносин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- основні події і факти з історії та культури України;

- основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;
 - періодизацію історії України та її культурного розвитку і основний зміст найважливіших етапів у її історичному розвитку;
 - внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації;
- понятійний апарат;
- хронологію та історичну карту.

Сформовані компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері історії та культури України, галузі філології та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність до усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.</p> <p>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>Готовність до усного і письмового спілкування в економічно-діловій сфері українською та іноземною мовами.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
Професійні компетентності	<p>Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему її природу, функції, рівні.</p> <p>Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, еволюцію жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української мови.</p> <p>Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову, що вивчається, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування, для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p>

<p>Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. Здатність до організації ділової комунікації Розкриття внутрішніх та зовнішніх факторів, історичного, світоглядного суспільно-політичного і мистецького чинників, закономірностей процесу становлення, розвитку української державної традиції, національної культури, здобутків і втрат духовної та матеріальної культури українського народу. Уміння визначати суспільні функції мови, встановлювати залежність розвитку мови від стану суспільства; роль мови у формуванні етносу і співвідношення мови та культури.</p>

4. Формат курсу

Навчальний курс «Історія та культура України» - стандартний, є органічною частиною обов'язкового компоненту нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки. Стандартний, обсягом 150 годин (5 кредитів), в тому числі 30 годин лекцій, 20 годин семінарських занять і 100 годин самостійної роботи студентів для денної форми навчання.

5. Результати навчання

Очікувані результати навчання з дисципліни

- мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;
- вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати в освітньому процесі;
- володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для світової та національної культури;
- здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури;
- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;

- робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української державності та культури від часу її виникнення і до початку XXI століття;

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Рік навчання	1-й
Семестр вивчення	2-й
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальний обсяг годин	150
Кількість годин навчальних занять	50
Лекційні заняття	30 год.
Практичні заняття	
Семінарські заняття	20 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна та індивідуальна робота	100 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Пререквізити курсу

Передумови для вивчення дисципліни – вивчення опирається на базові знання з шкільного курсу «Історії України». Організація роботи студентів передбачає формування поняттєво-категоріального масиву інформації з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науково-технічною літературою, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. Київ: Академвидав, 2010. 688 с.
2. Бойко О. Історія України: підручник. 8-е вид., перероб., доповн. Київ: Академія, 2021. 640 с.
3. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.) : Навч. посіб.. Київ: Кондор, 2008. 357 с.
4. Бойко О. Новітня історія України (2014 -2019 рр.): нав. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 160 с.
5. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2010. 595 с.
6. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. Київ: Академвидав, 2012. 480 с.
7. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ: Кліо, 2020. 688 с.
8. Олійник С. В., Сидорук С.А. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. 172 с.
9. Шейко В. М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко. Київ: Кондор, 2006. 264 с.

Додаткова:

10. Бонь О. І., Іванюк О. Л. Історія України : Курс лекцій : Навч. посіб. Київ: Вища шк., 2008. 463 с.
11. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. [Навч. посіб.]. Київ: Генеза, 1996. 360 с.
12. Історія українського мистецтва: В 6-и т. Київ: Мистецтво, 1966-1970.
13. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. Київ: Либідь, 1994. 656 с.
14. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. Київ: Наукова думка, 2013. 1056 с.
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. Львів: Світ, 2005. 568 с.

16. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. Київ: Наукова думка, 2001. 1135 с.
17. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII – першої половини XVII століть. Київ: Наукова думка, 2003. 847 с.
18. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. Київ: Наукова думка, 2001. 1246 с.
19. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. Київ: Наук. думка, 2008. 1007 с.
20. Історія української культури. У п'яти томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. Київ: Наукова думка, 2005. 1296 с.
21. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Альтернативи, 2003. 864 с.
22. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. Київ: Альтернативи, 2005. 760 с.
23. Литвин В.М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. Київ: Альтернативи, 2005. 832 с.; Кн.2. 640 с.
24. Мистецтво України: Біографічний довідник. / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А. В. Кудрицького. Київ: Укр. енцикл., 1997. 700 с.
25. Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. Київ: Тов.»Вид-во «КЛІО», 2015. 680 с.
26. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Абрис, 1991. 227 с.
27. Олійник С. В., Трубчанінов С.В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. 194 с.
28. Петровський В. В., Радченко Л.О., Семенченко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. [вид. 2-ге, випр. Та доп.] Харків : ВД “ШКОЛА”, 2008. 608 с.
29. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 494 с.
30. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2003. 340 с.
31. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. Київ: Фенікс, 1993. 428 с.
32. Смолій В., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.). Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2009. 447 с.
33. Україна крізь віки. В 15 т. Київ: Альтернативи, 1999-2000.
34. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. Львів: Світ, 1994. 456 с.
35. Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. Київ: Либідь, 1993. 592 с.
36. Уривалкін О. М. Довідник з історії України. Київ: Дакор, КНТ, 2009. 1008 с.
37. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: курс лекцій. Київ: Либідь, 1999. 480 с.